

23. 10. 2019

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Brexit - Zákon o vystoupení z Evropské unie 2018

V případě „tvrdého brexitu“ opustí Velká Británie Evropskou unii bez dohody s Evropskou unií, která by obsahovala podrobnosti britského odchodu a budoucího vztahu mezi oběma stranami. V případě „měkkého brexitu“ budou dohodnuté podmínky odchodu a budoucího vztahu Velké Británie s Evropskou unií. Vzhledem k daným zeměpisným, obchodním a kulturním vazbám je zřejmé, že obě strany směřují k dosažení úzké spolupráce, která bude založena na obchodu se zbožím a službami, přiměřených celních dohodách a ochraně práv duševního vlastnictví atd.

Protože dosud nebyla žádná smlouva o vystoupení dohodnuta, bude se po uskutečnění brexitu Velká Británie řídit pouze svými vnitrostátními právními předpisy a historickými mezinárodními dohodami, které nebyly trvale zrušeny evropskými předpisy.

Jeden zásadní národní právní předpis upravující následky brexitu byl ale již na Britských ostrovech přijat, a to Zákon o vystoupení z Evropské unie 2018 (*European Union (Withdrawal) Act 2018*) („Zákon“), který byl schválen oběma komorami Parlamentu Velké Británie dne 20. června 2018 a stal se součástí britského právního řádu dne 26. června 2018. Zákon upravuje řadu právních důsledků souvisejících s brexitem z perspektivy Spojeného království.

P / R / K

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Brexit přirozeně vyvolal řadu právních a politických otázek, zejména pak otázku, zda dosud přijaté právní předpisy EU zůstanou součástí právního řádu Spojeného království a jestli tyto právní předpisy EU budou nadřazené tradičním vnitrostátním právním předpisům. Od vstupu do EU v roce 1973 (společně s Dánskem a Irskem) se stalo součástí právního řádu Velké Británie více než 20.000 právních předpisů Evropské unie; některé zdroje dokonce uvádějí více než 52.000 předpisů. Prioritou zákonodárce bylo zajištění kontinuity práva bez narušení fungování britské ekonomiky a běžného života osob na území Velké Británie, přičemž této kontinuity bylo dosaženo převzetím všech evropských právních norem účinných na území Spojeného království před brexitem do vnitrostátního právního řádu Spojeného království.

Zrušení Zákona o Evropských společenstvích z roku 1972

Zákon ruší ke dni brexitu zákon o Evropských společenstvích z roku 1972 a právo Evropské unie přestane být jednou provždy nadřazeným pramenem britského práva. Článek 5 Zákona dále doplňuje, že nadřazenost práva EU se nebude vztahovat ani na právní normy přijaté či vzniklé v den

brexitu či po něm. Zásada nadřazenosti práva EU se po brexitu použije pouze v případě, jestliže je to relevantní pro výklad, aplikaci či zrušení právních norem vzniklých před brexitem.

Legislativa EU

Jak je zmíněno výše, právní předpisy EU účinné na území Spojeného království do dne brexitu se automaticky stanou součástí právního řádu Spojeného království. Toto pravidlo paušální integrace se ale nepoužije na nové evropské předpisy a právní normy přijaté po dni brexitu.

Evropské právní předpisy převzaté do právního řádu Velké Británie lze rozčlenit do tří hlavních skupin.

První skupinou jsou vnitrostátní právní předpisy odvozené od evropských předpisů, které budou i nadále plně aplikovatelné ve vnitrostátním právním řádu Velké Británie. Jedná se o různá vnitrostátní nařízení, vyhlášky, stanoviska a doporučení umožňující (a) přímou implementaci evropských závazků Spojeného království do vnitrostátního práva, (b) další implementaci evropských závazků předpisy nižší právní síly, nebo (c) občanům a právnickým osobám z Velké Británie výkon určitých práv založených evropskými předpisy. Vzhledem k tomu, že by jinak tyto předpisy po zrušení zákona o Evropských společenstvích 1972 přestaly platit, Zákon tyto předpisy trvale přejímá jako součást vnitrostátního práva.

Druhou skupinou jsou přímo použitelné právní normy EU účinné přede dnem vystoupení, které budou na základě Zákona i nadále tvořit součást vnitrostátního práva Velké Británie. Jedná se především o nařízení, rozsudky Soudního dvora EU nebo evropské terciární právní předpisy.

Poslední skupinu tvoří směrnice EU implementované do práva Spojeného království. V tomto případě není potřeba zvláštní úpravy ze strany Zákona, neboť implementující předpisy jsou a budou součástí vnitrostátního britského práva.

Na základě řady rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie mohou být směrnice EU za určitých okolností přímo použitelné a vymahatelné v jednotlivých členských státech, pokud příslušný stát včas neimplementoval směrnici do svého právního řádu. Tato přímá použitelnost a vymahatelnost práv vyplývajících ze směrnic bude po brexitu přípustná pouze v případě, že konkrétní vymahatelné právo bylo před brexitem uznáno rozsudkem Soudního dvora Evropské unie, rozhodnutím soudu či tribunálu Spojeného království, nebo taková práva budou uznána soudem Spojeného království po brexitu v rámci řízení zahájeného před datem brexitu.

Přesný způsob fungování výše popsaných pravidel není v tuto chvíli zcela zřejmý, neboť některé právní normy budou vyžadovat složitý výklad či recipocitu mezi Spojeným královstvím a členskými státy (např. volný pohyb). V případě zjištěných nedostatků má vláda Spojeného království pravomoc skrze své ministry přijímat nařízení směřující k nápravě neplatných odkazů na procesy či postupy dle evropských předpisů, evropské instituce či jiné členské státy. Všechna tato nařízení musejí být vydána do dvou let po brexitu (viz níže).

Příloha č. 1 Zákona dále doplňuje, že na základě norem vnitrostátního práva Spojeného království není možné po brexitu napadnout jakýkoli evropský předpis převzatý do vnitrostátního práva z důvodu, že tento předpis byl neplatný již v době před brexitem. Napadení platnosti předpisu bude přípustné pouze za situace, že by Evropský soud před brexitem rozhodl o neplatnosti evropského předpisu. Napadení platnosti bude rovněž přípustné na základě nařízení vydaného členem vlády.

Obecné zásady práva EU se ke dni brexitu automaticky nestávají součástí práva Spojeného království, ledaže by některá ze zásad byla potvrzena rozhodnutím Evropského soudu vydaným před brexitem. Ne každé porušení zásad práva EU tedy povede k možnosti domáhat se nápravy na základě

vnitrostátních právních předpisů Spojeného království (viz níže).

Uznání evropských práv a nároků

Všechna práva, nároky, závazky a dluhy existující či přiznané na základě evropského práva před brexitem budou, podobně jako v případě evropských právních předpisů, nadále součástí vnitrostátního práva Velké Británie po brexitu.

Rozsudky Soudního dvora EU

Rozsudky Soudního dvora EU vyhlášené přede dnem brexitu budou i nadále závazným pramenem britského vnitrostátního práva, a to pro potřeby výkladu a implementace převzatého evropského práva, a budou postaveny na roveň rozsudkům Nejvyššího soudu (*Supreme Court*). Nejvyšší soud (a v omezeném rozsahu také Vrchní soud (*High Court*)) není vázán převzatou judikaturou Soudního dvora EU. Nejvyšší soud, potažmo Vrchní soud, se mohou v budoucnu odchýlit od převzatých rozsudků Soudního dvora EU za stejných okolností, jako by tomu bylo v případě běžných rozsudků Nejvyššího soudu.

Soudy Velké Británie tedy nejsou vázány rozsudky Soudního dvora Evropské unie vydanými po brexitu, ale v rámci své rozhodovací činnosti mohou přihlídnout k rozsudkům, stanoviskám nebo prohlášením Soudního dvora Evropské unie či jiného orgánu EU. Bude tak ponecháno na svobodné vůli soudců, jakou váhu budou přikládat post-brexitovým rozsudkům Soudního dvora Evropské unie v souvislosti s výkladem a použitím převzatého evropského práva.

Převzatá judikatura předcházející dni brexitu (společně s jakýmkoli převzatými principy evropského práva) se použije rovněž k vyřešení otázek platnosti, významu a účinnosti převzatého evropského práva.

Smlouva o vystoupení (*Withdrawal Agreement*)

Zákon předpokládá úspěšné vyjednání a ratifikaci smlouvy o vystoupení. Konkrétně, článek 9 Zákona předpokládá přijetí samostatného zákona provádějícího smlouvu o vystoupení a upravujícího podmínky odchodu Velké Británie z Evropské unie.

V této souvislosti Zákon zmocňuje členy britské vlády k vydání nařízení upravujících bližší podrobnosti smlouvy o vystoupení, přičemž tato nařízení musí nabýt účinnosti nejpozději v den brexitu. Nařízení vydaná na základě článku 9 Zákona mohou obsahovat ustanovení, která za normálních okolností mohou být obsažena je v zákonech vydaných Parlamentem Spojeného království.

Žaloby na základě práva EU

Právo na podání žaloby založené na porušení základních zásad práva EU bude po brexitu obecně vyloučeno. To se týká také návrhů na prohlášení jakéhokoli jednání za protiprávní nebo návrhů na prohlášení právních předpisů za neplatné. Toto obecné pravidlo se nevztahuje na soudní řízení zahájená přede dnem vystoupení.

Žaloby založené na porušení základních zásad práva EU mohou být podány do tří let od brexitu, mohou se však týkat pouze skutečností, které nastaly před brexitem, a nesmějí usilovat (přímo či nepřímo) o vyslovení neplatnosti zákona či jiného právního předpisu.

Zákon rovněž výslovně vylučuje možnost se po brexitu domáhat náhrady škody založené na rozsudku ve věci *Francovich*, tj. Spojené království není odpovědné za škody způsobené jednotlivcům za

porušení práva Evropské unie. Podle přechodných ustanovení může být takové řízení zahájeno do dvou let po brexitu a to pouze v případě, že k porušení povinnosti členského státu došlo před datem brexitu.

Nedostatky převzatého evropského práva

V převzatém evropském právu zůstanou zachovány odkazy na mnohé instituty evropského práva, evropské orgány veřejné moci či procesy a postupy, které už nebudou součástí britského práva. Zákon obsahuje obecné zmocnění pro členy vlády učinit opatření za účelem dosažení prevence, nápravy či zmírnění nedostatků vyplývajících z převzatých evropských právních norem nebo přímo z brexitu jako takového.

Tyto nedostatky mohou být různé povahy, např. (i) evropské právo převzaté do právního řádu Velké Británie nemá dalšího praktického využití vůči Spojenému království, (ii) určité pravomoci jsou delegovány na instituce EU, které již nebudou součástí orgánů veřejné správy Velké Británie, (iii) převzaté evropské právo vyžaduje reciprocitu mezi Spojeným královstvím a Evropskou unií, s evropskými institucemi, členskými státy nebo orgány členských států.

Pravomoci ministrů jsou Zákonem omezeny a jimi vydaná nařízení nesmí ukládat ani zvyšovat daně nebo poplatky, nařízení nemohou mít retroaktivní účinky, nařízeními nemohou být zřízeny orgány veřejné moci nebo založeny nové skutkové podstaty trestných činů. Výše zmíněná opatření mohou být přijata pouze do 2. výročí brexitu.

Orgány se samostatnou působností

Rovněž orgánům rozhodujícím ve věcech samostatné působnosti je svěřena pravomoc řešit nedostatky související s vystoupením Velké Británie z Evropské unie. Jednotlivě nebo ve spolupráci s odpovědným členem vlády mohou tyto orgány přijímat vhodná opatření za účelem dosažení prevence, nápravy, zmírnění následků či odstranění nedostatků vyplývajících z převzatých právních předpisů EU. Podobně, jako v případě výše popsaného pověření členů vlády, je smyslem daného pověření zajištění účinného fungování celého právního systému Velké Británie a možnost pružného odstranění nedostatků.

Právo napravit nedostatky vhodnými opatřeními mají rovněž národní shromáždění (Skotský parlament, Národní shromáždění Walesu a Shromáždění Severního Irska).

Pravomoc uvedených orgánů veřejné moci je omezena výlučně na oblast jim svěřené působnosti a nezahrnuje právo měnit převzaté evropské předpisy nebo jakkoli měnit práva, nároky či pravomoci existující dle vnitrostátního práva (viz výše).

Datum brexitu

Zákon stanovil datum a čas brexitu na 11 hodin dopoledne 29. března 2019 a zmocnil člena vlády k vydání nařízení měnícího hodinu a den brexitu (článek 20).

Zákon o vystoupení z Evropské unie 2019 (*European Union (Withdrawal) Act 2019*) mimo jiné upravil podmínky prodloužení lhůty pro brexit. Žádost o prodloužení musí člen vlády předložit Dolní sněmovně (*House of Commons*). Jestliže je souhlas s žádostí vysloven bez jakýchkoli pozměňovacích návrhů, musí předseda vlády požádat o prodloužení lhůty. Termín Brexitu byl tímto postupem prodloužen na 31. říjen 2019.

JUDr. Ing. Tomáš Vlasák

Aneta Kluková LL.B.

[PRK Partners s.r.o. advokátní kancelář](#)

Jáchymova 2
110 00 Praha 1

Tel.: +420 221 430 111

Fax: +420 224 235 450

e-mail: prague@prkpartners.com

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc duben 2026](#)
- [Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc březen 2026](#)
- [Novelizace nařízení EU o odlesňování \(EUDR\)](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Doručování soudních písemností ze zahraničí do ČR](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc únor 2026](#)
- [Digital Fairness Act a influencer marketing - cesta ke konci roztržitosti regulace?](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc leden 2026](#)